

“ก๊วง” การันตี
ค่ายบ่มเพาะตัวตนใหม่
.....
ตั้งใจเป็น
“จิตอาสาชุมชน”

มลธิรา นิยมดี (ก๊วง)
เยาวชนอบต.สลักได จ.สุรินทร์

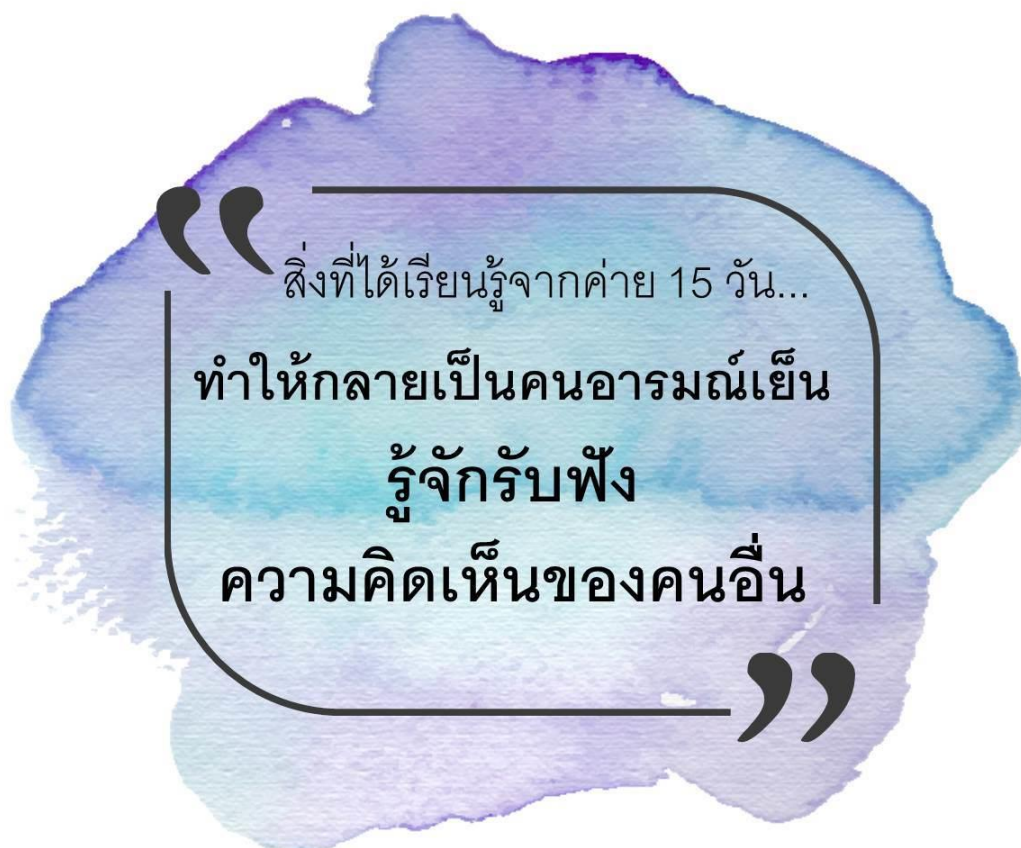


“ก๊วง” การันตีค่ายบ่มเพาะตัวตนใหม่

ตั้งใจเป็น “จิตอาสาชุมชน”

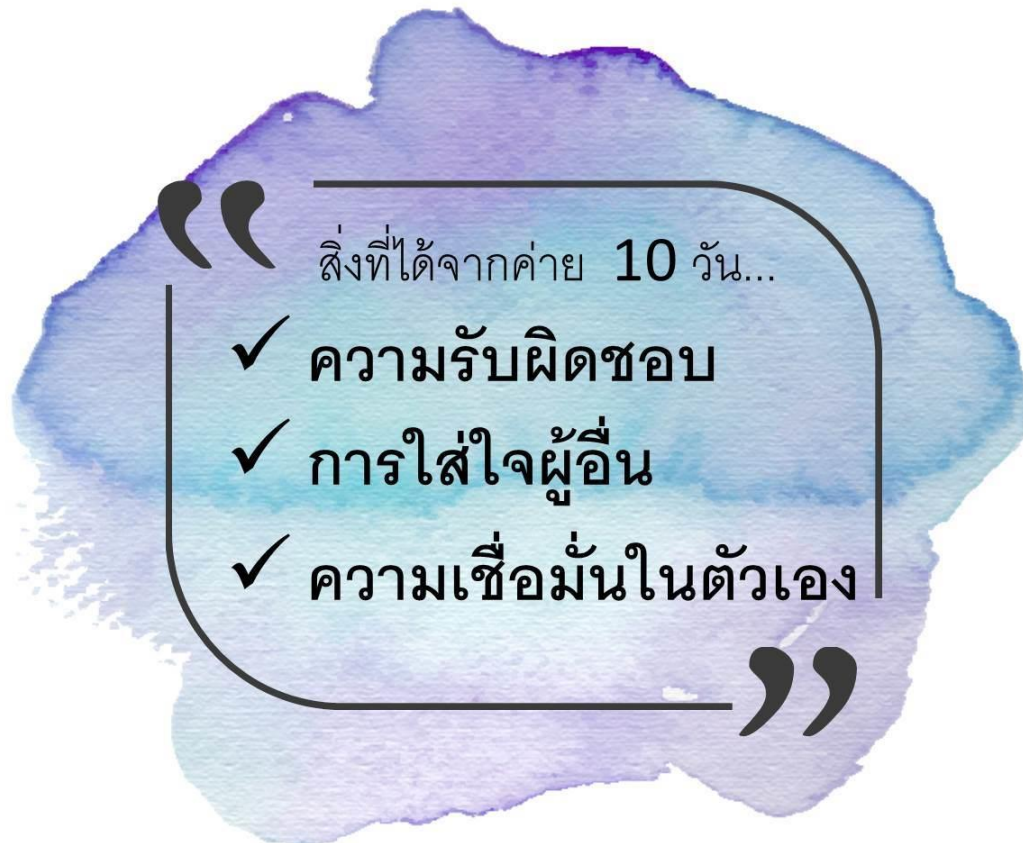
.....

มลธิรา นิยมดี (ก๊วง) แกนนำเยาวชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสลักไธ อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ ถึงแม้จะมีวัยเพียง 15 ปี แต่ “ก๊วง” มีประสบการณ์จากค่ายพัฒนาตนเองระยะยาวถึงสองค่าย จึงทำให้เจ้าตัวสามารถปรับนิสัยไม่ดีทิ้งไป แถมยังตั้งใจให้การเป็น “จิตอาสาชุมชน” วันนี้ มูลนิธิสยามกัมมาจลจึงมาพูดคุยถึงประสบการณ์ที่ “ก๊วง” ได้รับและสามารถที่จะถ่ายทอดเรื่องราวหรือข้อคิดดีๆ ให้เพื่อนๆ ฟัง เพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองต่อไป



“ก๊วง” ย้อนหลังให้ฟังว่าเมื่อปี 2559 (วันที่ 15 – 29 ตุลาคม) ได้เข้าค่าย 15 วัน ที่มีชื่อว่า “ค่ายสร้างเครือข่ายและพัฒนาแกนนำเด็กและเยาวชนสู่ความเป็นนักกิจกรรมชุมชนรุ่นเยาว์ จ.สุรินทร์” ที่ศูนย์เรียนรู้ชาวดิน จ.ขอนแก่น ในครั้งนั้นทำให้ตนได้พัฒนาตนเองในเรื่องการกล้าแสดงออก “การที่ได้มาเข้าค่ายในครั้งนั้น ทำให้มีความกล้าแสดงออก และความเชื่อมั่นในตัวเอง ตัวอย่าง อาจารย์ให้พูดภาษาอังกฤษหน้าเสาธงซึ่งคนเยอะมาก เราไปพูดก็ต้องมีความกล้าแสดงออก ซึ่งเราผ่านจุดนั้นมาแล้วจากกิจกรรมที่เคยไปพูดที่ตลาด ทำให้กลายเป็นเรื่องง่ายเพราะเราผ่านจุดนี้มาแล้ว”

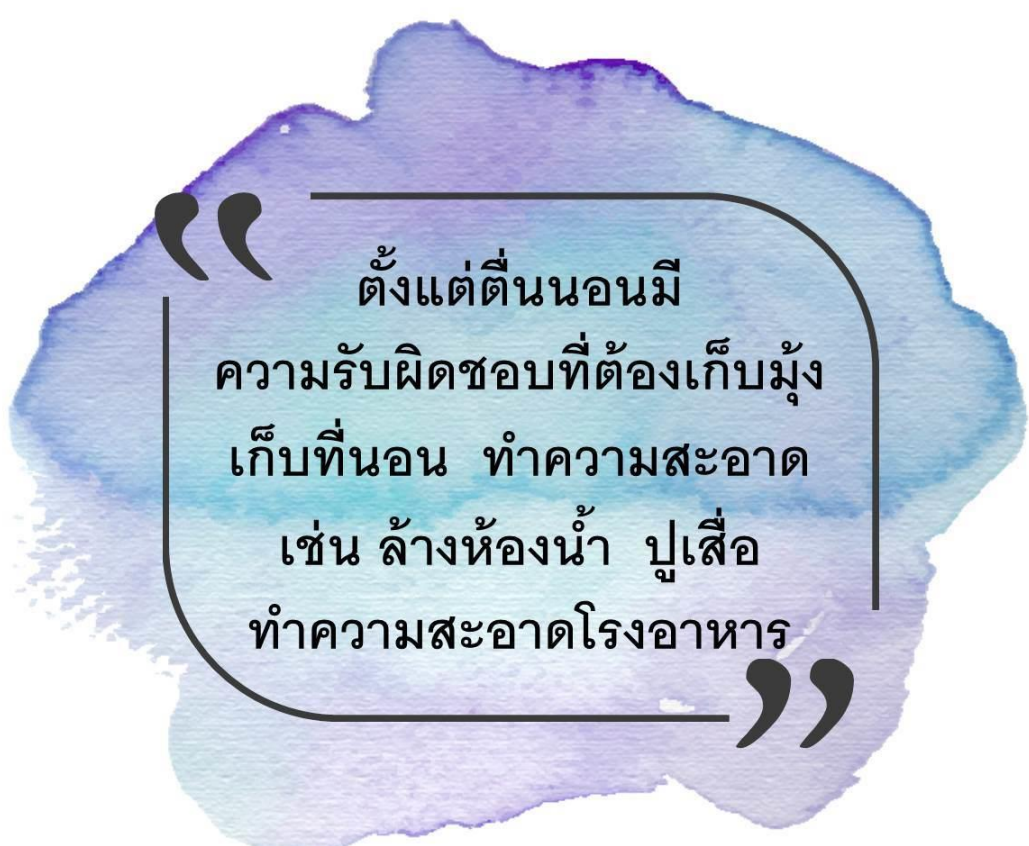
นอกจากการกล้าแสดงออกที่มีมากขึ้นแล้ว “ก๊วง” ยังได้เปลี่ยนนิสัยและพฤติกรรมอีกด้วย “การที่ได้มาเรียนรู้ที่นี้ทำให้กลายเป็นคนอารมณ์เย็น ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ส่วนมากไม่ชอบฟังคนอื่น ชอบตัดสินใจด้วยตัวเองเด็ดขาด” ค่ายฝึกให้ทำความสะอาดที่นอน ซักผ้าด้วยตนเองจึงทำให้ “ก๊วง” เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น “ค่ายนี้สอนให้เราเป็นตัวของตัวเอง ทำอะไรด้วยตัวเองและพึ่งตัวเองได้”



จบจากค่ายที่แล้ว “ก๊วง” กับเพื่อนๆ ร่วมกันทำโครงการเรื่องขยะ โดยเจ้าตัวมีบทบาทช่วยเดินเก็บขยะในชุมชน ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นขยะที่อยู่ตามถนนและตามข้างทาง ซึ่งเริ่มต้นเส้นทางจิตอาสาชุมชนเป็นครั้งแรก

เมื่อจบโครงการเมื่อปี 59 “ก๊วง” ก็ยังมีความสนใจในการร่วมค่าย จนล่าสุดทางองค์การบริหารส่วนตำบลสักไดได้ชวนมาเข้า ค่ายพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนสู่การเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ ที่สามารถถึง

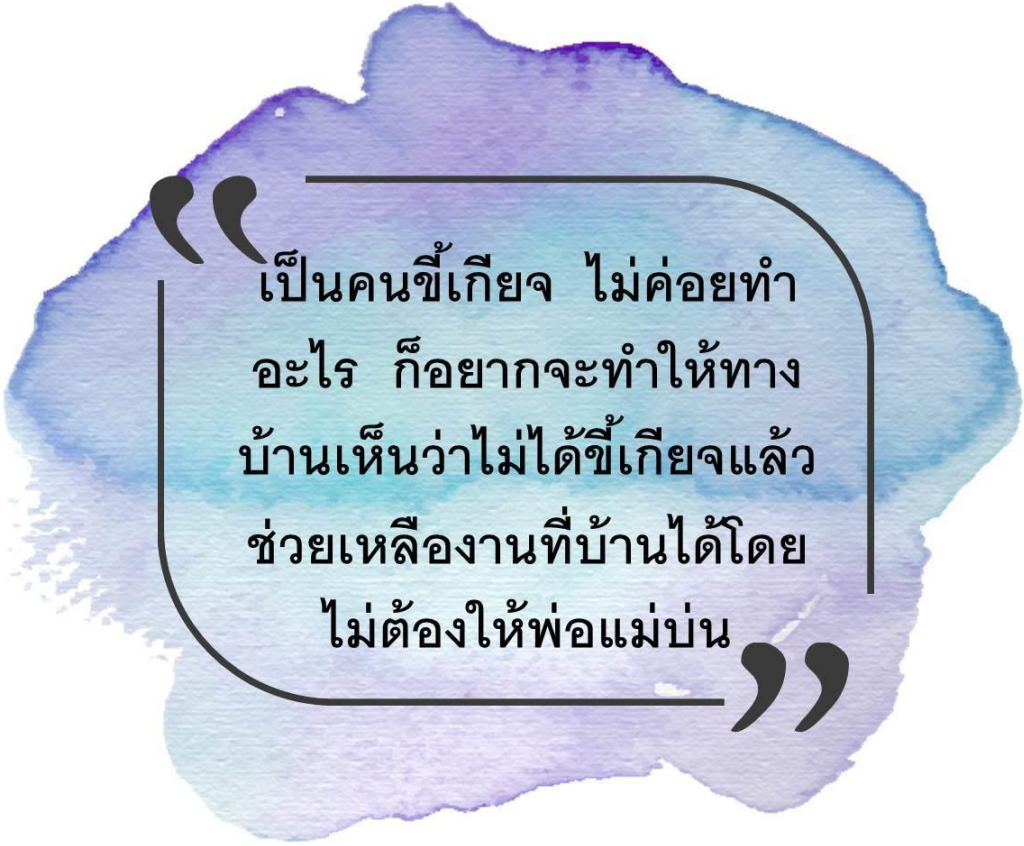
ศักยภาพของตนเองออกมาใช้ชุมชนสังคมอย่างสร้างสรรค์ ครั้งที่ 1 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 19-30 เมษายน 2561 ณ ศูนย์ปราชญ์พ่อคำเตื่อง ภาษี บ้านโนนเขา หมู่ 8 ตำบลหัวฝาย อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ “กุ๊ง” ไม่ลังเลตอบรับการมาร่วมค่ายในทันที



ตั้งแต่ตื่นนอนมี
ความรับผิดชอบที่ต้องเก็บมุ้ง
เก็บที่นอน ทำความสะอาด
เช่น ล้างห้องน้ำ ปูเสื่อ
ทำความสะอาดโรงอาหาร

ซึ่งทั้งสองค่ายมีคุณวราภรณ์ หลวงมณี ผู้อำนวยการสถาบันยุวโพธิชน มุลินธิสัมาชีพ ออกแบบกระบวนการค่ายและทำหน้าที่กระบวนการ ร่วมกับท่านอื่น อาทิ พระอาจารย์สมบุญ สุ่มังคโล จรยุทธ สุวรรณชนะ นฤมล ไพบูลย์สิทธิคุณ ปราชญ์พ่อคำเตื่อง ภาษี เกียรติรัตน์ ทองผาย ที่ปรึกษาอาวุโสศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเทคโนโลยี และทีมยุวกระบวนการ

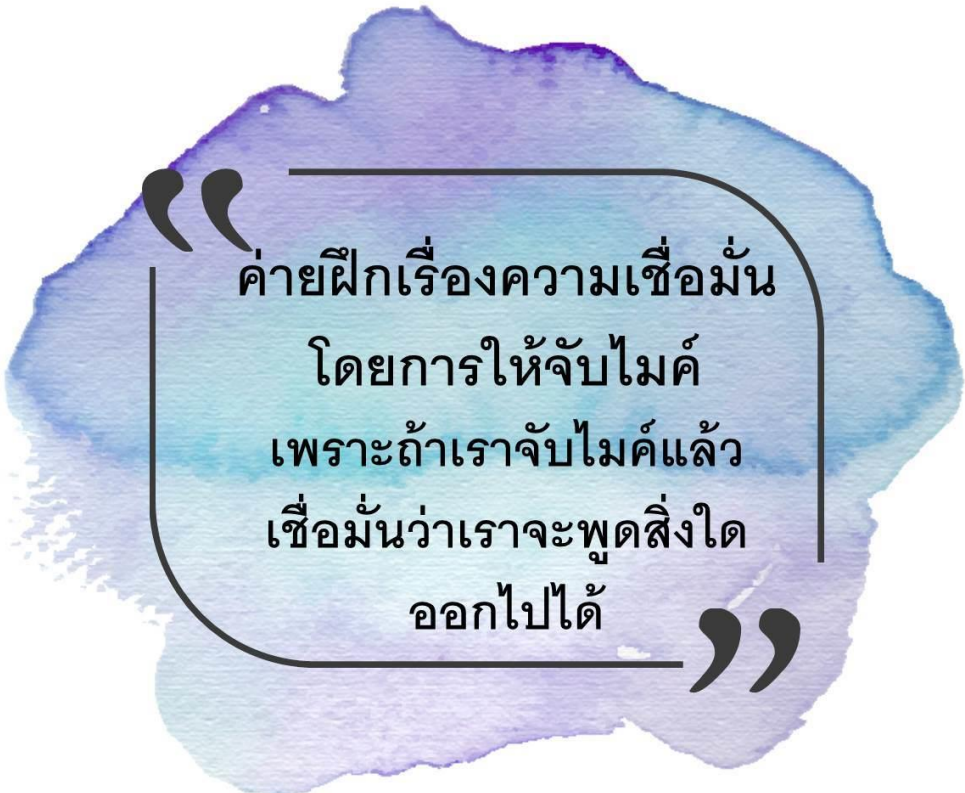
การมาค่ายครั้งที่ 2 นี้ ช่วยทบทวนความรู้ ทักษะที่ได้ไปจากค่ายแรก ศักยภาพที่มีอยู่หากไม่ได้ทบทวน ทำจนเป็นนิสัย ศักยภาพเหล่านั้นก็จะมีวันที่จะดับมอดไปได้กัน เช่นเดียวกับ “กุ่ม” ที่สิ่งต่างๆ เริ่มเลือนลงไป แต่กลับมากระจำชัดอีกครั้งในค่ายครั้งนี้ 2 นี้ **“สิ่งที่ได้จากครั้งนี้กลับไป คือ ได้รับความรับผิดชอบ การใส่ใจผู้อื่น และความเชื่อมั่นในตัวเอง เพราะความเชื่อมั่นในตัวเองได้ขาดหายไป ไม่ค่อยมั่นใจในตัวเอง และไม่ค่อยมีความรับผิดชอบเท่าไร เวลาคูสั่งงาน แต่มาอยู่ที่นี่เรามีความรับผิดชอบขึ้นเยอะ ตัวอย่างการมอบงานที่ให้เราไปคุยกันว่าเราจะไปทำอะไรบ้าง ทำให้มีการแบ่งงานกันทำ และรู้สึกดีที่ต้องทำงานนี้เพื่อส่วนรวม แล้วเราจะรับผิดชอบในงานนี้ให้เสร็จ แล้วความเชื่อมั่นในตัวเองว่าเราต้องทำได้ อย่างการพูดที่ตลาดเมื่อวานพอเราไปพูดอีกทีก็ตื่นเต้น แต่เราก็ผ่านไปได้”**



“เป็นคนขี้เกียจ ไม่ค่อยทำอะไร ก็อยากจะทำให้ทางบ้านเห็นว่าไม่ได้ขี้เกียจแล้ว ช่วยเหลืองานที่บ้านได้โดยไม่ต้องให้พ่อแม่บ่น”

กระบวนการในค่ายที่ทำให้ "ก๊วง" เกิดความรับผิดชอบมากขึ้น คือกิจกรรมกิจวัตรประจำวันตั้งแต่ตื่นนอนนั่นเอง "ตั้งแต่ตื่นนอนเรามีความรับผิดชอบที่ต้องเก็บมุ้ง เก็บที่นอน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่นี้ โดยเขาให้เราแบ่งหน้าที่กันทำงาน ในการทำความสะอาด เช่น ล้างห้องน้ำ ปูเสื่อ ทำความสะอาดโรงอาหาร" ซึ่งต่างกับตอนอยู่บ้าน "ก๊วง" เล่าว่าตนเองมีโลกส่วนตัวสูง งานบ้านก็ไม่ค่อยช่วย "อยู่บ้านไม่ค่อยได้ทำงานบ้านแบบนี้ ส่วนมากจะใช้เวลาอยู่กับห้องโทรศัพท์และโน้ตบุ๊ก จะอยู่แต่ในห้องมากกว่า ออกจากห้องเฉพาะกินข้าวอาบน้ำเท่านั้น"

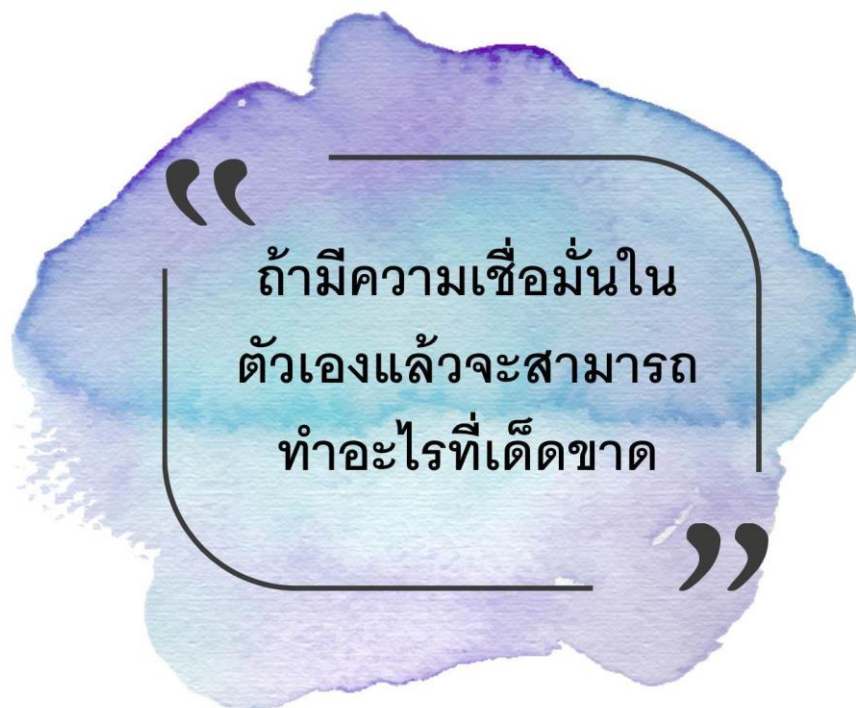
ซึ่งเจ้าตัวกับบอกว่าสิ่งที่กลับไปทำให้ที่พ่อแม่เห็นคือตนเองขยันขึ้นแล้ว "เป็นคนขี้เกียจ ไม่ค่อยทำอะไร ก็อยากจะทำให้ทางบ้านเห็นว่าไม่ได้ขี้เกียจ แล้วช่วยเหลืองานที่บ้านได้โดยไม่ต้องให้พ่อแม่บ่น ซึ่งปกติก็ทำแต่จะทำเวลาพ่อแม่ไม่อยู่ อยากให้ท่านเห็นว่าไม่ได้ขี้เกียจขนาดนั้นและสามารถทำได้เหมือนกัน"



ค่ายฝึกเรื่องความเชื่อมั่น
โดยการให้จับไม้ค้
เพราะถ้าเราจับไม้ค้แล้ว
เชื่อมั่นว่าเราจะพูดสิ่งใด
ออกไปได้

นอกจากค่ายได้ฝึกฝนเรื่อง “ความขยัน” ให้เจ้าตัวไปแล้ว ลองมาฟังว่ากระบวนการอะไรที่ช่วยสร้าง “ความเชื่อมั่น” ให้กับ “กุ้ง” ... “ค่ายฝึกเรื่องความเชื่อมั่นโดยการให้จับไม้ค้ เพราะถ้าเราจับไม้ค้แล้ว เชื่อมั่นว่าเราจะพูดสิ่งใดออกไปได้ และพี่อ้อยจะบอกมาให้เชื่อมั่นในตนเองว่า จะทำให้ทุกคนมีความสุขได้ และเมื่อทำกิจกรรมอะไรก็ตามในค่ายแล้วเราสามารถผ่านทุกกิจกรรมในค่ายไปได้ รวมถึงความเชื่อมั่นที่มีในทุกๆ คนที่อยู่ในค่ายนี้ด้วย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับเรา”

กุ้งอธิบายต่อว่ากิจกรรมที่สำคัญคือการพูดต่อหน้าชุมชน “กิจกรรมการไปพูดที่ตลาด เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกเข้มมาก เพราะสิ่งที่พูดออกไปก็เป็นการฝึกฝน เพราะต้องเชื่อมั่นในตัวเองว่าต้องพูดออกไปได้ ไม่ตะกุกตะกัก แต่ก็มีบ้างเพราะตื่นเต้น ถึงแม้จะเป็นครั้งที่ 2 แต่เราต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะทำให้ผ่านจุดนั้นไปได้ ถ้ามีความเชื่อมั่นในตัวเองแล้วจะสามารถทำอะไรที่เด็ดขาดได้ เพราะเราเชื่อมั่นว่าเราทำได้ เราก็จะทำได้ ไม่ใช่พูดแต่ปากแต่พอทำแล้วไม่ได้ คือต้องเชื่อมั่นทั้งคำพูดและการกระทำ” กุ้งย้ำการเรียนรู้ที่สำคัญ และให้อธิบายความหมายของความเชื่อมั่นให้ฟังคือ “การตัดสินใจอะไรออกมาแล้ว เราจะต้องเชื่อมั่นในการตัดสินใจของเรา เราต้องทำได้” นั่นคือสิ่งที่กุ้งเข้าใจ

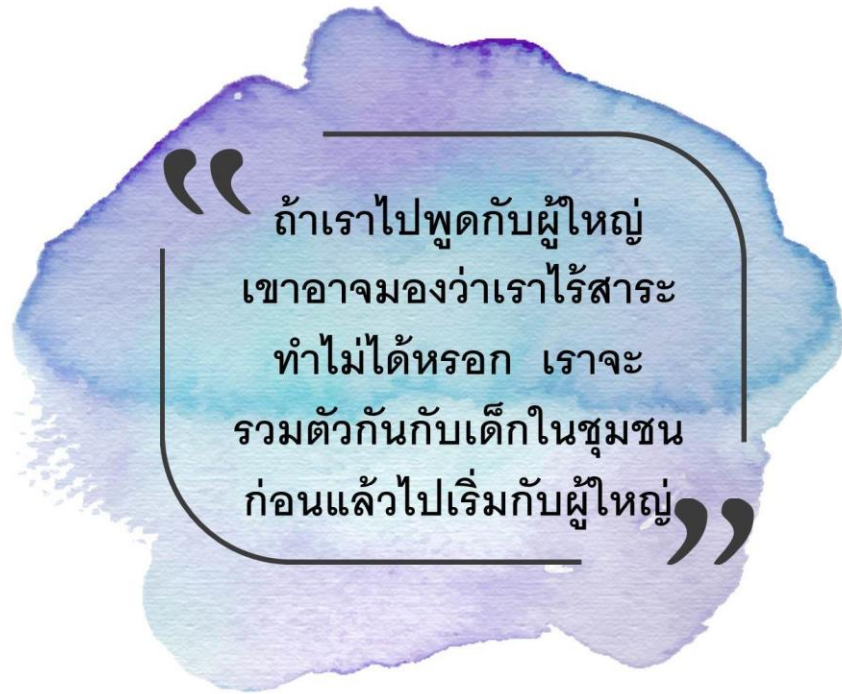


ส่วนการฝึกเรื่องการยอมรับฟังความคิดเห็น "กุ่ม" บอกว่ามีอยู่ในทุกกิจกรรม "ในค่ายฝึกให้ฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ว่าจะทำกิจกรรมอะไรต้องมีการวางแผนและรับฟังคนอื่น ถ้าเอาแต่ความคิดตัวเองงานก็จะไม่สำเร็จ ต้องฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย ตรงนี้เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างทั้งการเรียน ทั้งเรื่องที่บ้าน เรื่องเพื่อน และการทำงานต่างๆ เพราะถ้าเราเอาแต่ตัวเองก็ไม่สามารถอยู่กับคนอื่นได้ ถ้าเราเอาแต่ใจตัวเองหรือเอาตัวเองเป็นใหญ่ก็ไม่มีใครอยากคุยกับเราเท่าไร ยกตัวอย่างเวลาครูให้งานแล้วเพื่อนพากันแสดงความคิดเห็น แต่ตัวเองคิดเห็นอีกอย่างนึง ก็จะบอกเพื่อนว่าให้ทำตามความคิดของเรา ซึ่งความคิดของแต่ละคนก็จริงก็ดีอยู่แล้ว แต่เราไม่ฟังของใคร ฟังแต่ความคิดของตัวเอง ทำให้ไม่มีใครอยากร่วมงานกับเราเท่าไร" กุ่มอธิบายได้อย่างชัดเจน

“

เป้าหมายของโครงการขยะ
อยากให้ขยะ
ในหมู่บ้านลดลง

”



พอได้ฟังทำให้เห็นชัดว่าค่ายได้พัฒนาศักยภาพทั้งภายใน(จิตใจ) และภายนอก (ทักษะ ความรู้) ซึ่งการพัฒนาศักยภาพภายนอกนั้น ได้มีการให้เยาวชนช่วยกันคิดโครงการชุมชนโดยใช้พื้นที่จริงที่ชุมชนตนเองเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ สิ่งเหล่านี้คือการเตรียมเยาวชนเป็น “จิตอาสาชุมชน” ซึ่ง “ก๊วง” เล่าว่า เยาวชนสลักได้ได้ระดมความคิดกันแล้วจะกลับไปต่อยอดโครงการเดิมคือ เรื่อง “ขยะ” ซึ่งครั้งที่แล้ว “ชุมชน” ยังไม่ให้ความสนใจต่อการทำโครงการของเยาวชนเท่าไรนัก

ซึ่ง “ก๊วง” เล่าแนวทางการทำโครงการขยะ ครั้งนี้ให้ฟังว่าจะเริ่มที่เยาวชนก่อน “ถ้าเราไปพูดกับผู้ใหญ่ เขาอาจมองว่าเราไร้สาระ ทำไม่ได้หรอก เราจะรวมตัวกันกับเด็กในชุมชนก่อนแล้วไปเริ่มกับผู้ใหญ่ จะเริ่มกับกลุ่มเด็กนอกลูกก่อนและให้เด็กนอกลูกมารวมตัวกันในหมู่บ้าน เพื่อมาประชุม แล้วบอกข้อดีข้อเสียของขยะ และสอนแยกขยะ ส่วนขยะที่รีไซเคิลได้ เช่น ขวดแก้วสามารถทำเป็นรถ เป็นกระปุกดินสอได้ เราจะแบ่งกลุ่มกันตามความถนัด แล้วเราจะเปลี่ยนจากถุงพลาสติกมาเป็นถุงผ้าเพื่อลดโลกร้อนด้วย ซึ่งเป้าหมายของโครงการขยะ อยากให้ขยะในหมู่บ้านลดลง เพราะในหมู่บ้านไม่ค่อยมีถังขยะ แล้วคนทิ้งชอบทิ้งไม่เป็นที่เป็นทาง จึงอยากให้ขยะลดลงบ้าง ไม่ใช่ยิ่งเพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน”

ก๊วยบอกว่าที่เยาวชนมารณรงค์กันเรื่องขยะเพราะมองเห็นผลเสียที่จะเกิดในชุมชน "การทิ้งขยะส่งผลเสียให้กับพวกเรา ให้กับธรรมชาติ ดังนั้นเราต้องรณรงค์ให้คนในชุมชนเห็นว่าการทิ้งแบบนี้ดีกับเราหรือเปล่า การทิ้งขยะจะทำลายสภาพแวดล้อมหรือเปล่า" ซึ่ง "ก๊วย" บอกว่าการที่เธอมารณรงค์เรื่อง "ขยะ" เพราะส่วนตัวเธอและครอบครัวก็เป็นระเบียบเรื่องการทิ้งขยะอยู่แล้ว "ในส่วนตัวเป็นคนไม่ทิ้งขยะมั่ว เพราะชอบเก็บขยะ เช่น กินขนมแล้วถ้าไม่มีถังขยะ จะเก็บใส่กระป๋องแล้วเอาไปทิ้งที่บ้าน คือศึกษาเรื่องขยะมาเยอะก็ไม่อยากจะทำลายโลก จะทิ้งให้เป็นที่ เพราะที่บ้านเป็นระเบียบ เพราะแม่เข้มงวดเรื่องความสะอาดมาก ถ้าบอกแล้วไม่ทำแม่จะทำให้ดู เช่น พวกขวดเอาไปใส่ในกระสอบขายได้ แบบนี้จะทิ้ง แบบนี้ต้องใส่ถังขยะ แม่จะบอกตลอดว่าอะไรที่รกบ้านทำให้ใครมองมาจะดูไม่สะอาด โดยแม่จะทำให้ดูเป็นตัวอย่าง"

“
การเป็นจิตอาสาชุมชนเป็น
หน้าที่ของเรา เพราะเราก็
เป็นส่วนหนึ่งในชุมชน และ
อนาคตเราก็ต้องเป็นผู้ใหญ่
”

สำหรับความคาดหวังต่อการทำโครงการ "คิดว่าน่าจะสำเร็จจากความพยายามในตัวของเรา จะพยายามถึงแม้จะไม่สำเร็จเราก็ไม่ท้อ แต่เราทำให้คนในชุมชนเห็นในข้อดีว่าที่เรามาอบรมนี้ไม่ไร้ประโยชน์ และมีประโยชน์มาก แล้วเราจะบอกแนวทางให้เขาต่อ"

"กุ๊ง" สะท้อนการเป็นจิตอาสาชุมชนทิ้งท้ายไว้ว่า "การเป็นจิตอาสาชุมชนเป็นหน้าที่ของเรา เพราะเราก็เป็นส่วนหนึ่งในชุมชน และอนาคตเราก็ต้องเป็นผู้ใหญ่ เราควรจะฝึกตั้งแต่เล็กๆ พอเราเป็นผู้ใหญ่ ก็จะฝึกให้เด็ก ๆ ได้ทำอย่างที่เราทำ ประเทศชาติจะได้เจริญ"

นี่คือตัวอย่างของการพัฒนาทั้งทางด้านความคิด และการกระทำจากเยาวชนตัวเล็กๆ ที่มุ่งมั่นพัฒนาชุมชนตนเอง.

ถอดบทเรียนจากค่ายพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนสู่การเป็นคนรุ่นใหม่ที่สามารถดั่งศักยภาพของตนเองออกมาใช้ชุมชนสังคมอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (4 ภาค) ระยะที่ 2 : หลักสูตรนักถักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว ครั้งที่ 2 วันที่ 30 เมษายน-11 พฤษภาคม 2561 ณ ศูนย์ปราชญ์พ่อดำเตื่อง ภาษี บ้านโนนเขา หมู่ 8 ตำบลหัวฝาย อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สนับสนุนโดยมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิสยามกัมมาจล โดยมีสถาบันยุวโพธิชน มูลนิธิสัมมาชีพ ทำหน้าที่กระบวนการและจัดค่ายในครั้งนี้